

Turinys

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA.....	3
II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA.....	5

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Pasirašytos įmokos	3
2 lentelė. Išmokos.	4

Paveikslų sąrašas

1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita ir augimo tempas.....	3
2 pav. 2014 m. gyvybės ir ne gyvybės draudimo pasirašytų įmokų pokytis, palyginti su 2013 m. to paties laikotarpio pasirašytomis įmokomis.....	3
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita.....	3
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotų techninių atidėjinių sumą	3
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita.....	4
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal ne gyvybės draudimo grupių pasirašytas įmokas	4
7 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita.....	4
8 pav. Pasirašytų įmokų pasiskirstymas pagal pardavimo subjektus 2014 m.	4
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita	5
10 pav. Investicinio turto ir investicijų grąžos rodiklio kaita.....	5
11 pav. Įmonių pelningumo rodiklių kaita	5
12 pav. Įmonių turto struktūros kaita	6
13 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita	6
14 pav. Įmonių mokumo atsargos ir koeficiento kaita.....	6

Santrumpos

kasko	sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelių transporto priemones, draudimas
TPVCA	su sausumos transporto priemonių valdymu susijusios civilinės atsakomybės draudimas
VVP	vyriausybės vertybiniai popieriai

Pastaba

Dėl apvalinimo lentelėse dėmenų sumos gali nesutapti.

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Šalyje įsisteigusių ir jos rinkoje draudimo paslaugas teikiančių draudikų skaičius per 2014 m. nesikeitė: draudimo paslaugas teikė 24 draudikai, 9 iš jų vykdė gyvybės draudimo, 15 – ne gyvybės draudimo veiklą.

2014 m. Lietuvoje registruotos draudimo įmonės ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių Lietuvoje įsteigti draudimo įmonių filialai pasirašė 600,9 mln. Eur (2 074,6 mln. Lt) įmokų, t. y. 6,6 proc. daugiau nei 2013 m. ir vos 1,2 proc. mažiau nei 2007 m., kai šalies draudimo rinkos apimtis buvo didžiausia.

Praėjusiais metais abiejų šakų – gyvybės ir ne gyvybės – draudimo pasirašytos įmokos augo, tačiau skirtingais tempais. Gyvybės draudimo rinkoje buvo matomas smarkus suaktyvėjimas – pasirašyta 215,0 mln. Eur (742,5 mln. Lt) įmokų, t. y. 18,6 proc. daugiau nei 2013 m. ir tik 6,2 proc. mažiau nei 2007 m., kai gyvybės draudimo rinkos apimtis buvo didžiausia. Ne gyvybės draudimo rinkos didelis augimo tempas (8,1 proc.) buvo tik pirmąjį praėjusių metų ketvirtį. Tačiau jau balandžio mėnesį dėl intensyvios konkurencijos (ir dėl to mažėjančių daugelio ne gyvybės draudimo rūšių įkainių) ne gyvybės draudimo rinkoje per mėnesį pasirašomų įmokų augimo tempas sulėtėjo daugiau nei perpus, o vėlesniais mėnesiais pradėjo mažėti. Todėl 2014 m. sausio–gruodžio mėn. akumuliuotos pasirašytos įmokos pasiekė gana vangų (palyginti su 2013 m.), vos 1,0 proc. augimą. Pasirašytos ne gyvybės draudimo įmokos sudarė 385,8 mln. Eur (1 332,1 mln. Lt) ir buvo 8,5 proc. mažesnės nei 2008 m., kai ne gyvybės draudimo rinkos apimtis buvo didžiausia.

1 lentelė. Pasirašytos įmokos

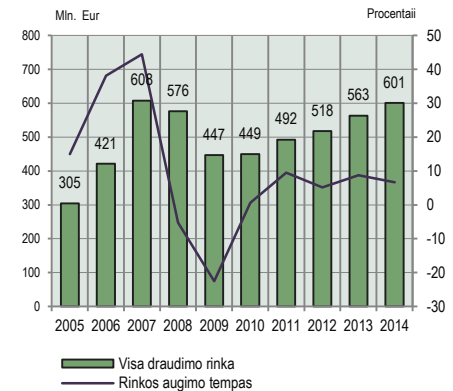
Draudimo šakos	2014 m. pasirašytos įmokos (mln. Eur)	2014 m. ir ankstesnių laikotarpių pasirašytų įmokų palyginimas (%)		
		2014 / 2013 m.	2014 / 2008 m.	2014 / 2007 m.
Gyvybės draudimas	215,0	+18,6	+38,9	-6,2
Ne gyvybės draudimas	385,8	+1,0	-8,5	+1,9
Iš viso	600,9	+6,6	+4,3	-1,2

Dviženklį gyvybės draudimo įmokų augimą daugiausia lėmė investicinis gyvybės draudimas, sudarantis didžiausią (70,5 proc.) pasirašytų gyvybės draudimo įmokų dalį. 2014 m. šios draudimo grupės pasirašytų įmokų suma didėjo 19,2 proc., iki 151,6 mln. Eur (523,3 mln. Lt). Tai rodo, kad draudėjams buvo priimtina didesnė rizika – sumažėjus indėlių palūkanoms, jie ieškojo alternatyvių taupymo būdų, kurie buvo rizikingesni, tačiau galimai pelningesni. Didėjo ir konservatyvių investavimo šaltinių paklausa – draudimo išgyvenimo atveju įmokų pasirašyta 15,6 proc. daugiau nei 2013 m. (augimo tempas toks spartus buvo pirmą kartą per pastaruosius dešimt metų), o jų suma pasiekė rekordinį dydį – 48,1 mln. Eur (166,1 mln. Lt). Sparčiai augo ir anuitetų bei draudimo mirties atveju apimtys – augimo tempas siekė 28 proc. (pasirašyta 4,2 mln. Eur (14,6 mln. Lt) ir 10,1 mln. Eur (35,0 mln. Lt) įmokų atitinkamai).

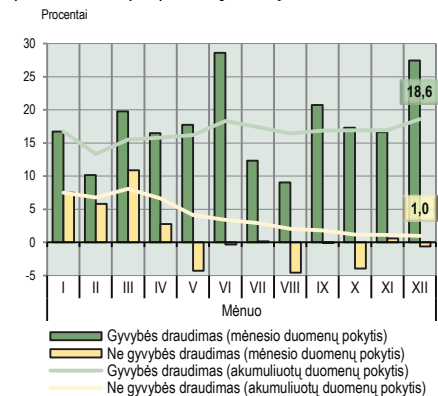
2014 m. ypač smarkus buvo vienkartinį įmokų augimas (40,0 proc.) ir metų pabaigoje jos siekė 36,4 mln. Eur (125,7 mln. Lt). Pokytį daugiausia lėmė investicinio gyvybės draudimo vienkartinį įmokų augimas (40,6 proc.) iki 31,1 mln. Eur (107,4 mln. Lt). Tai sietina su draudėjų disponuojamų lėšų didėjimu, galimybe šias lėšas panaudoti investicinei veiklai.

Rinkos dalyvių, vykdančių gyvybės draudimo veiklą, valdomų techninių atidėjinių suma 2014 m. didėjo 14,6 proc. ir 2014 m. pabaigoje sudarė 813,2 mln. Eur (2 807,8 mln. Lt). Gyvybės draudimo rinkoje pagal suformuotų techninių atidėjinių sumą pirmąja ilgiausiai Lietuvoje veikiančios ir seniausios draudimo portfelį turinčios įmonės *Swedbank Life Insurance SE* Lietuvos filialas, UAB „SEB gyvybės draudimas“ ir *ERGO Life Insurance SE*, 2014 m. jų gretas papildė ir UAGDPB „AVIVA Lietuva“.

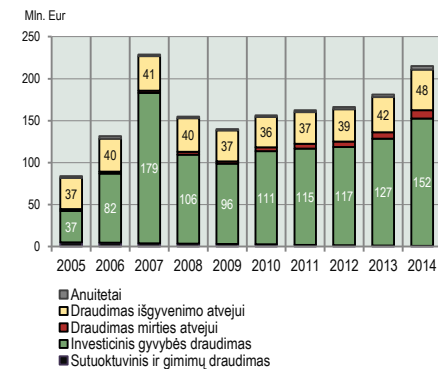
1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita (skalė kairėje) ir augimo tempas (skalė dešinėje)

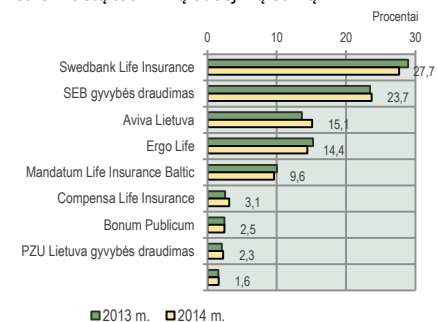
2 pav. 2014 m. gyvybės ir ne gyvybės draudimo pasirašytų įmokų pokytis, palyginti su 2013 m. to paties laikotarpio pasirašytomis įmokomis

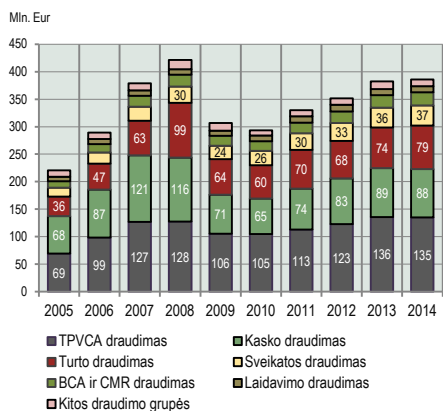
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita

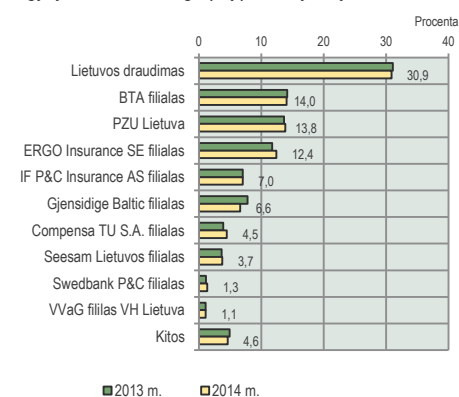
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotą techninių atidėjinių sumą

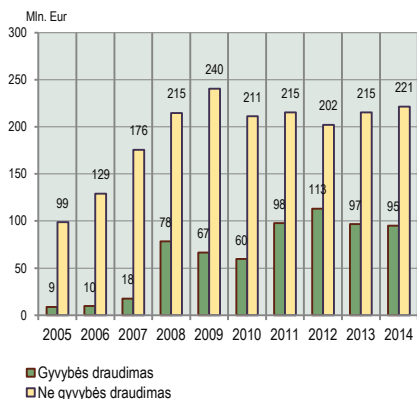
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita

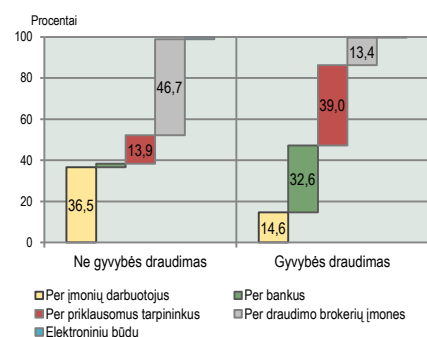
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal ne gyvybės draudimo grupių pasirašytas įmokas

7 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita

8 pav. Pasirašytų įmokų pasiskirstymas pagal pardavimo subjektus 2014 m.

2014 m. pirmojoje pusėje augimas labiausiai sulėtėjo didžiausiose ne gyvybės draudimo grupėse – TPVCA ir kasko. Metų pabaigoje TPVCA draudimo grupėje pasirašyta 135,3 mln. Eur (467,1 mln. Lt) įmokų, t. y. fiksuotas 0,4 proc. įmokų apimties sumažėjimas, palyginti su 2013 m. Buvo matomas ir kasko draudimo veiklos neigiamas metinis pokytis: pasirašyta 87,7 mln. Eur (303,0 mln. Lt) įmokų, t. y. 1,4 proc. mažiau nei ankstesniu laikotarpiu. Tačiau sudarytų sutarčių skaičius augo abiejose šiose draudimo grupėse: TPVCA draudimo grupėje – 1,4 proc. daugiau nei ankstesniu laikotarpiu, o kasko – 10,8 proc.

Ne gyvybės draudimo rinka labiausiai augo dėl turto, sveikatos ir bendrosios civilinės atsakomybės draudimo grupių pokyčių. Turto draudimo grupėje pasirašyta 79,2 mln. Eur (273,4 mln. Lt) įmokų, t. y. 7,2 proc. daugiau nei 2013 m. Sveikatos draudimo grupėje matomas stabilus ilgalaikis augimas ir kasmet fiksuojama rekordinė draudimo apimtis dėl papildomo savanoriško sveikatos draudimo pogrupio pasirašytų įmokų išaugimo.

Padidėjusi konkurencija ne gyvybės draudimo rinkoje turėjo įtakos ir užimamų rinkos dalių pokyčiams. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad artimiausiu metu tikėtini esminiai pasikeitimai ne gyvybės draudimo rinkoje dėl didžiausių dalį užimančių ne gyvybės draudimo rinkos dalyvių akcininkų pasikeitimų (žr. Draudimo įmonių finansinių rodiklių apžvalgą).

Per 2014 m. draudikai išmokėjo 316,4 mln. Eur (1 092,4 mln. Lt) išmokų, t. y. 1,5 proc. daugiau, nei buvo išmokėta per 2013 m.

2 lentelė. Išmokos

Draudimo šakos	Suma (mln. Eur)	Augimo tempas	
		2014 m. (%)	2013 m. (%)
Gyvybės draudimas	95,0	-1,7	-14,5
Ne gyvybės draudimas	221,4	+2,9	+6,5
Iš viso	316,4	+1,5	-1,0

2014 m. gyvybės draudimo išmokos tebebuvo panašaus lygio kaip ir 2013 m. ir sudarė 95,0 mln. Eur (327,9 mln. Lt), t. y. 1,7 proc. mažiau nei ankstesniais metais. Sumažėjimą lėmė didžiausios gyvybės draudimo grupės – investicinio gyvybės draudimo – išmokų mažėjimas 4,1 proc. Panašaus lygmens gyvybės draudimo išmokos stebimos nuo 2011 m., o 2012 m. neįprastai didelę išmokų sumą lėmė 2012 m. pabaigoje baigusios galioti daug 10 m. trukusių sutarčių, sudarytų 2002 m., prieš pasikeičiant mokestinei aplinkai. Dalis mokėjimų pagal šias sutartis buvo nukelti į 2013 m. sausio mėn.

Ne gyvybės draudimo išmokų augimą lėmė turto draudimo grupės išmokėtų sumų padidėjimas 48,0 proc., iki 33,3 mln. Eur (115,0 mln. Lt). Tokį išaugimą lėmė neįprastai žema turto draudimo grupės išmokų lyginamoji bazė turto draudikams itin sėkmingais 2013 m. TPVCA draudimo grupėje per 2014 m. išmokėta 81,0 mln. Eur (279,7 mln. Lt) draudimo išmokų, arba 3,1 proc. daugiau nei per 2013 m. Kasko draudimo išmokos padidėjo 2,3 proc. – iki 63,2 mln. Eur (218,1 mln. Lt).

Platinant draudimo produktus, 2014 m. gyvybės ir ne gyvybės draudimo šakose dominavo skirtingi pardavimo kanalai: 46,7 proc. ne gyvybės draudimo įmokų pasirašytos per nepriklausomus draudimo tarpininkus, 36,5 proc. – per įmonių darbuotojus, 13,9 proc. – per priklausomus draudimo tarpininkus. O gyvybės draudime dominuoja įmokos, pasirašytos per priklausomus draudimo tarpininkus (39,0 proc.), antroje vietoje, priešingai nei ne gyvybės draudimo atveju, vienas pagrindinių pardavimo subjektų yra bankai (32,6 proc.). Kiek mažesnė dalis įmokų pasirašyta per įmonių darbuotojus (14,6 proc.) ir draudimo brokerių įmones (13,4 proc.).

II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA

Kaip minėta pirmoje apžvalgos dalyje, 2014 m. šalyje draudimo paslaugas teikė 10 registruotų draudimo įmonių, iš jų draudimo veiklos licencijos galiojimas sustabdytas UAB „Būsto paskolų draudimas“ ir UADB „Industrijos garantas“. Draudimo įmonių veiklos teritorija skyrėsi – UAB DK „PZU Lietuva“ ir ERGO Life Insurance SE veiklą vykdė ne tik Lietuvoje, tačiau ir Estijoje bei Latvijoje, kur yra įsteigti filialai. Toliau bus aptariami tik draudimo įmonių finansiniai rodikliai, be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad aptariami finansiniai duomenys – neaudituoti.

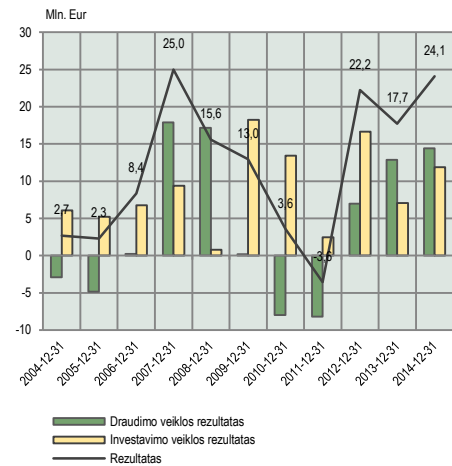
2014 m. vyko draudimo įmonių akcininkų struktūros pasikeitimai – Jungtinės Karalystės draudimo bendrovei „Royal & Sun Alliance Insurance“ nusprendus parduoti Baltijos valstybėse vykdomą draudimo verslą, AB „Lietuvos draudimas“ akcijas įsigijo Lenkijos draudimo įmonė PZU S.A., kuri yra ir UAB DK „PZU Lietuva“ ir UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ pagrindinė akcininkė. Siekiant suvaldyti rinkos koncentraciją, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba leido PZU S.A. įsigyti AB „Lietuvos draudimas“ akcijų su sąlyga, kad PZU S.A. perleis verslą, susijusį su UAB DK „PZU Lietuva“ vykdoma sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelių transporto priemones, draudimo ir turto draudimo veikla. Tačiau PZU S.A. paskelbė apie ketinimą parduoti UAB DK „PZU Lietuva“ Norvegijos Karalystės draudimo bendrovei „Gjensidige Forsikring ASA“, kuri šiuo metu veiklą vykdo per Lietuvoje įsteigtą filialą. Dėl šios priežasties 2015 m. numatomi tolesni draudimo įmonių akcininkų pasikeitimai.

Neaudituoti duomenimis, 2014 m. Lietuvoje registruotos draudimo įmonės uždirbo 24,1 mln. Eur (83,2 mln. Lt) pelno. Vertinant dešimties metų laikotarpį, pelningesni buvo tik 2007 m., kai draudimo įmonės uždirbo 3,5 proc. daugiau nei praėjusiais metais. Palyginti su 2013 m., ataskaitiniu laikotarpiu draudimo įmonių veiklos rezultatas buvo net 36 proc., arba 6,4 mln. Eur (21,9 mln. Lt), geresnis. Draudimo įmonių veiklos pelningumo rodiklis (pelno prieš apmokestinimą santykis su pasirašytais įmokomis) sudarė 6,9 proc. (2013 m. šis rodiklis buvo 5,8 proc.). Visos įmonės dirbo pelningai, išskyrus dvi ne gyvybės draudimo įmones. Gyvybės draudimo įmonėms praėję metai buvo pelningesni – jų uždirbtas pelnas buvo daugiau kaip dvigubai didesnis už ne gyvybės draudimo įmonių.

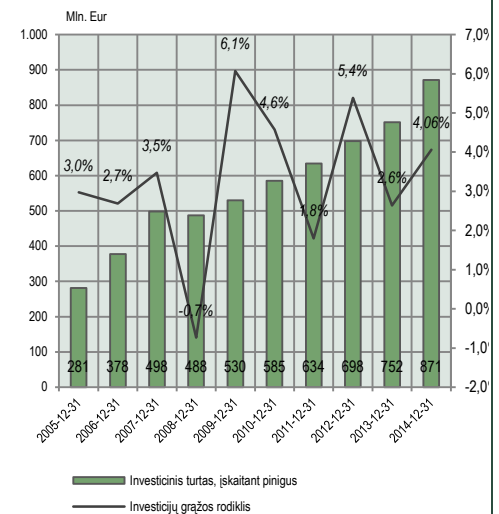
Draudimo įmonės pelną uždirbo tiek iš draudimo, tiek ir iš investavimo veiklos. Tačiau, kaip ir 2013 m., pelnas, uždirbtas iš draudimo veiklos, viršijo investavimo veiklos rezultatą. Pakankamai didelį draudimo veiklos pelną – 14,4 mln. Eur, arba 49,7 mln. Lt, daugiausia lėmė gyvybės draudimo įmonių draudimo veiklos rezultatai. Ne gyvybės draudimo įmonių grąža, gauta iš draudimo veiklos, buvo beveik 6 kartus mažesnė nei gyvybės draudimo įmonių. Praėjusiais metais draudimo įmonės 11,9 mln. Eur (41,0 mln. Lt) uždirbo iš investavimo veiklos. Pakankamai didelis investicijų grąžos rodiklis (4,1 proc.) buvo nulemtas ataskaitiniu laikotarpiu augusios anksčiau įsigytų didesnio pelningumo investicinių vienetų vertės.

Draudimo įmonių pelningumo rodikliai buvo pakankamai aukšti – nuosavo kapitalo grąžos rodiklis (ROE), rodantis, kiek pelno tenka kiekvienam savininko į verslą investuotam piniginiam vienetui, 2014 m. pabaigoje sudarė 13,5 proc. (2013 m. – 11,2 proc.), o turto grąžos rodiklis (ROA), rodantis gebėjimą pelningai valdyti turtą ir kaip pelną susigrąžinamą turto dalį, sudarė 2,8 proc. (2013 m. – 2,3 proc.).

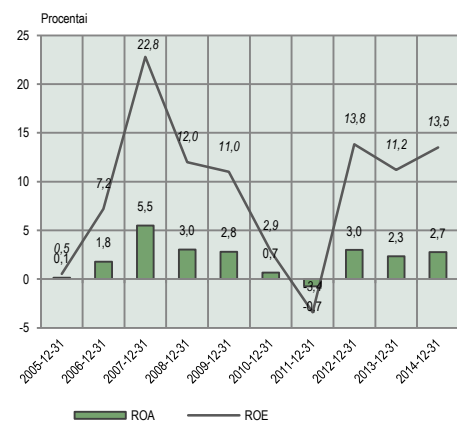
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita

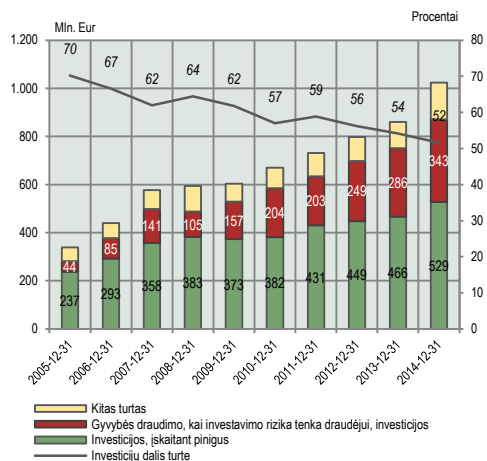
10 pav. Investicinio turto ir investicijų grąžos rodiklio kaita

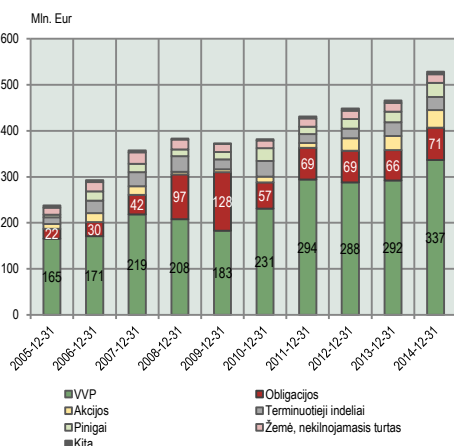
11 pav. Įmonių pelningumo rodiklių kaita

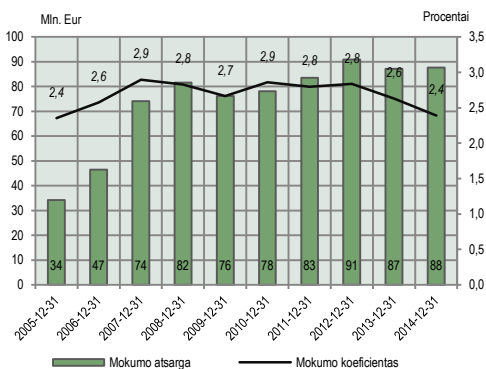
12 pav. Įmonių turto struktūros kaita

13 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita

14 pav. Įmonių mokumo atsargos ir koeficiento kaita

2014 m. pabaigoje draudimo įmonių turtas sudarė 1,024 mlrd. Eur (3,534 mlrd. Lt), arba 19 proc. daugiau nei prieš metus. Tokį turto padidėjimą lėmė Lenkijos draudimo įmonės PZU S.A. investicijos siekiant plėsti UAB DK „PZU Lietuva“ vykdomą veiklą kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (UAB DK „PZU Lietuva“ įsigijo Danijos draudimo įmonės „Codan Forsikring A/S“ filialą Estijoje). Didžiąją draudimo įmonių turto dalį sudaro investicijos – 871,4 mln. Eur (3,009 mlrd. Lt). Draudimo įmonių investicijos pagal ekonominę kilmę skirstomos į įmonės investicijas ir pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis įmonėms, paprastai vykdančioms gyvybės draudimo veiklą, valdyti patikėtas draudėjų lėšas. Per metus draudėjų lėšos, patikėtos valdyti draudimo įmonėms, išaugo net 20 proc. ir sudarė 342,9 mln. Eur (1,184 mlrd. Lt). Įmonių investicijos, kuriomis dengiami tradiciniai draudimo techniniai atidėjiniai ir nuosavas kapitalas bei kiti įsipareigojimai, 2014 m. pabaigoje sudarė 528,4 mln. Eur (1,825 mlrd. Lt) – per metus išaugo 13 proc., tačiau šių investicijų dalis, palyginti su visu draudimo įmonių turto, dėl gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijų augimo pastoviai mažėjo.

Per dešimt metų įmonių investicinio portfelio struktūra pakito minimaliai. Didžioji lėšų dalis – 64 proc. – investuota į vyriausybės vertybinius popierius. Palyginti su 2013 m. pabaiga, investicijos į VVP padidėjo 44,5 mln. Eur (153,6 mln. Lt), arba 15,2 proc., ir sudarė 336,6 mln. Eur (1,162 mlrd. Lt). Komerciniams bankams mokant labai mažas palūkanas už terminuotuosius indėlius, investicijų į terminuotuosius indėlius suma sumažėjo 1,2 mln. Eur (4,1 mln. Lt), arba 4 proc. Iš viso į terminuotuosius indėlius investuota 28,8 mln. Eur (99,4 mln. Lt), arba 5 proc. visų įmonių investicijų. Draudimo įmonės, ieškodamos pelningesnių investicijų, nepaisydamos didesnės investavimo rizikos, į akcijas investavo 24 proc. daugiau nei 2013 m. pabaigoje. 2014 m. gruodžio 31 d. investicijos į akcijas sudarė 37,9 mln. Eur (131,1 mln. Lt), arba 7 proc. visų investicijų. 6,4 proc., iki 70,6 mln. Eur (243,7 mln. Lt) išaugo ir investicijų į ūkio subjektų išleistus vertybinius popierius suma.

Vienas iš pagrindinių draudimo rinkos finansinio stabilumo rodiklių yra mokumo atsarga arba santykinė jo išraiška – mokumo koeficientas, rodantis, ar draudimo įmonės turi pakankamai nuosavų lėšų nenumatytiems ir skaičiuojant techninius atidėjinius neįvertintiems nuostoliams padengti. Mokumo koeficiento dydis reglamentuojamas teisės aktų ir turi būti didesnis nei 1. 2014 m. gruodžio 31 d. draudimo įmonių mokumo koeficientas buvo 2,4, gyvybės draudimo įmonių – 3,1, ne gyvybės – 2,0 (iš penkių ne gyvybės draudimo įmonių tik trys vykdo aktyvią draudimo veiklą). Mokumo koeficiento absoliuti reikšmė – mokumo atsarga – 2014 m. gruodžio 31 d. buvo 87,6 mln. Eur (302,4 mln. Lt). Nors bendras rinkos mokumo koeficientas per praėjusius metus sumažėjo 0,2 proc., tai nekelia grėsmės rinkos stabilumui ir bendras mokumo koeficientas rodo, kad rinka yra finansiškai stabili.